

Òdjimczy

Òdjimczy to je fějnò sprawa. Dokùment. Zatrzymanié chwilë szcześnie, żałobë. Łapiemë cos smiésznegò, cos strasznegò. Późni mòzemë do tegò wrócëc. Do albùmù z òdjimkama abò do internetowi blónë. Zdrzë, jaczi më bëlë młodi! Jakò jò piäkno bëła! Ale bët jò zmiarti! Nasz Fräck sã bawił młotuszkã i pãknął so w póluszk a terò to je zawòłony mechanic, co swój warstat mò i grëbé dët-czi secze. Hewò je Hanuszka ze swòją pùpką! Wczora jem kòl ni bët a dòł sã òbstrzëc. Czãsto lëdze z òdjimków ju òdeszłë. Starcë, rodzyce, znajemny, sąsadzë, kòledze, drëszczzi òd graniò w gumã, ksądz probòszcz, co nie lëdòł, czej letniczczzi do kòscoła wënagòloné włòżafë. Sã bùdinczi z czerwiony cegłë, co je wia-ter historie zwrócył. Sã stòré aùtołë, maszinë, co to dzysò leno w jaczim mùzeùm mòże nalezc. Ùchòwałë sã òbròzczzi z pòlama, lasama, gòrama – dze terò deweloperzë majã cëda nastòwióne...

Czedës robienié òdjimków to bëła całò ceremoniò. Z wiòldzim aparatã, co bët zawieszony ekstra kòdrã, co jã fòtofista na se a na aparat na trzech/sztërzëch szpërach zarzucywòł. To wiele kòsztowało, temù leno na wòznë ùroczëstoscë sã fòtografã rócżëto. Na chrztë, przëjãca, na slëbë a wiesela. Mòzna bëło do miastowégò atelier sã wëbrac z całã familiã. Fòtografòwie, co rezydowelë colemało w pòwiatowëch miastach, jak August Ziemens we Wejrowie – mielë rozmajitë tła. I ju familiò, co nigdë w górë sã nie wëbrała – mò snòzë òdjimniãcë z jaczima Alpama abò jinyma Tatrã slòdë. Dobré geszëftë mielë fòtofiscë przë kòscele. Colemało probòszczowie mielë jednegò swòjégò „etatowégò”, co w całoscë na przëjãcach swòje wiedno zarobił. Baro czekawé bëłë zdjãca z niebòszczëkama, w całoscë z mòłima, ùmartima dzecama...

Pòmału robienié òdjimków stało sã barzi pòpùlarné. Pamiãtóm, jak jem dostòł na swòje sòdmë ùrodzënë aparat marczi „Ami”, co jem nim skòpicã sztòtów na kliszë zatrzymòł, a jakno baro zëwë a nipòcë dzeckò miòł jem przënòmni czekawé zajãcë...

Òdjimczy bëlë, sã a mdã pòtrzëbnë. Nawetkã, czej sã nieluso zrobionë, niewërazné a bez ùdbë – pòkòzywajã pròwdã ò swiece, ò lëdzach. A jak miło sã do nich wrócò pò latach...

Późni przëszłë cyfrówczzi a nòpóźni smartfònë, co òkróm tegò, że mòże nima zwònic a esemesowë różnoscë wëstwòrziwac – prawie òdjimczy a filmë mòże czwarzëc. Czej rozkòscérzil sã internet – òdjimczy zalałë cyber-rum. Dzysòdnia drãgò je sobie przedstawić zëcë bez codzynnegò dzëlu nowëch òdjimków z internetu. Taczich, co stojã a co sã rëszajã, a òsobno filmków. We wikszoscë to je bëlecajstwò, chòcò niechtërnëch pòtrafiã przëchtòscëc do pisaniò wiërtzów¹. Dzysò kòzdi mòże zrobic òdjimk a film a zarò dac do internetu. Nie felò tak zwònëch selfie, to je jak sobie sòm òdjimk robisz. Ne internetowë rëszné a stojãcë òdjimniãca to je pròwdzëwi òbròz lëdzczzi głëpòtë dzysdniowëch czasów. Pewno czedës téz lë-

dzy nierozëmnëch bëto skòpicã, równak jich głëpòtë nie bëto tak widzec... Nòlepi sã mòże tegò dokònac chòclë na amérikańsczim Facebookù a na chińsczim Tiktokù. Pòstrzód zdjãców dzeców, jaczima sã chwòlã jich mëmë, zachtnëch rëbów, jaczë złowilë chłopi – sã òdjimczy reklamùjãcë młodë dzëwczãta, co swòjã kròsã òbez selfie prawie swiatu òkòzywajã. Knòpi chwòlã sã mùskùlama a kùli sznapsu pòtrafiã wëpic... Dobrze sã majã stronë z klapama rozmajitima. Kùli jaczi aktór czë jakò aktorka mielë „partnerów” na bòkù a cëz je czëc kòl kròlewsczi familie. Lëdze chãtno włòżajã na stronë zëz seksã a na te, dze sã leje wãbòrkama krew... Dlò biãk sã òsobné mòle w internece, dze mògã pòdiskùtowac a sã pòzòlëc nad swòjim biãłogłowsczim/mëmòwim kawłã a pòtãpic chłopów równo za co, w całoscë za to, że sã. To sã tak zwòné „pòstãpòwë” (pò naszëmù pòkrocznë) tekstë, materiałë. Chłopi lubiã zazerac na starnë ze snòzima biãkama, aùtołama a... ze spòrtã, bò chłopi, nie wiedzec czëmù, spòrtë baro lubiã... Òsobnym zortã òdjimniãców sã tzw. fòtoradarë, jaczë tapiã tëch, co za chutkò jadã. I, dolëbóg, nieròz sã òne dzël dokładniészë, wërazniészë jak te bez warkòwëch fòtofistów robionë...

Òdjimczy bëlë, sã a mdã pòtrzëbnë. Nawetkã, czej sã nieluso zrobionë, niewërazné a bez ùdbë – pòkòzywajã pròwdã ò swiece, ò lëdzach. A jak miło sã do nich wrócò pò latach...

TÓMK FÓPKA

¹ Chòcle Facebookowi cykel „Òdjimczy słowa” àtora te felietónu...